

HET WATER VAN SLOCHTEREN

Eerlijk, heerlijk of begerlijk?

Visienota Het Water van Slochteren Eerlijk, heerlijk of begerlijk?	April 2007
--	------------

1	INLEIDING	4
1.1	Algemeen	4
1.2	Taken en verantwoordelijkheden op het gebied van waterbeheer	4
1.3	Integrale aanpak	5
1.4	Ontwikkelingen	6
2	VISIE ALGEMEEN	6
2.1	Algemeen	6
2.2	Doelstellingen	7
2.3	Integrale aanpak	7
2.3.1	Samenhang binnen het waterbeheer	7
2.3.2	Samenhang met andere functies	7
2.3.3	Samenwerking en samenspraak	8
2.3.4	Status	8
2.3.5	Implementatie	8
3	VISIE SLOCHTEREN	9
3.1	Algemeen	9
3.1.1	Waterkwaliteit en ecologie	9
3.1.2	Water en ruimtelijke ordening	13
3.1.3	Afvalwater en afkoppelen	15
3.1.4	Organisatie en communicatie	17
4	AMBITIENIVEAUS	18
4.1	Algemeen	18
4.1.1	'Eerlijk' water (basis)	18
4.1.2	'Heerlijk' water (midden)	18
4.1.3	'Begeerlijk' water (hoog)	19
4.1.4	Indicatieve overzicht van de visie verwoord in ambitieniveaus	21
	Waterkwaliteit	21
	Waterbodem	21
	Natuur	21
5	AFWEGINGSKADER	24
5.1	Koppelen ambitieniveaus	24
5.1.1	Harkstede	24
5.1.2	Scharmer	26
5.1.3	Kolham	28
5.1.4	Froombosch	30
5.1.5	Slochteren	31
5.1.6	Schildwolde	33
5.1.7	Hellum	35
5.1.8	Siddeburen	35
5.1.9	Steendam	37
5.1.10	Tjuchem	38
5.1.11	Overschild	38
5.1.12	Lageland	39
5.1.13	Woudbloem	39
5.1.14	Landbouwgebied z.z. cultuuras	39
5.1.15	Landbouwgebied n.z. cultuuras	40
5.1.16	Midden-Groningen	40
5.1.17	Meerstad	41
6	MAATREGELLEN	43
6.1	Prioritering van maatregelen	43
6.2	Selecteren van maatregelen	43
7	VERANTWOORDING	44

1 INLEIDING

1.1 Algemeen

Slochteren maakt deel uit van het watersysteem Duurswold.

Het Slochter grondgebied vervult de functies wonen, werken, recreatie en natuur. Water heeft een direct verband met deze functies en het watersysteem moet op een zodanige manier ingericht en beheerd worden dat géén belemmeringen optreden voor de bovengenoemde functies.

Landbouw is de belangrijkste vorm van grondgebruik in Duurswold. Het waterbeheer is hier voor een groot deel op afgestemd. In de bebouwde omgeving is het waterbeheer afgestemd om de bebouwde omgeving. De natuurgebieden kennen een hierop afgestemde waterbeheer.

Er wordt gestreefd naar een duurzame ontwikkeling. Dit houdt o.a. in dat bij de planvorming en de ontwikkeling van de woon- en werkomgeving meer dan voorheen rekening wordt gehouden met de mogelijkheden en de draagkracht van het milieu. Het begrip duurzaamheid staat hierbij centraal. Dit duurzaamheidsbegrip vraagt om een vroegtijdige integrale benadering van een inrichtingsplan om op die manier civieltechnische, stedenbouwkundige en hydrologische aspecten te verenigen.

De Landschaps- en groenvisie van Slochteren geeft een ruimtelijke visie op de lange termijn van de gemeente Slochteren op haar landschap en groen. Het doel is enerzijds randvoorwaarden te scheppen voor het instandhouden van de landschappelijke karakteristieken en waardevolle elementen en anderzijds een toetsingskader te formuleren voor nieuwe ontwikkelingen. Dit geldt zowel voor eigen beleid en beheer als voor initiatieven en plannen van derden. De visie dient als richtsnoer voor de dagelijkse beslissingen die de gemeente neemt als beheerder van de openbare ruimte en als een kader voor afwegingen rondom landschappelijke ontwikkelingen en ruimtelijke ordening.

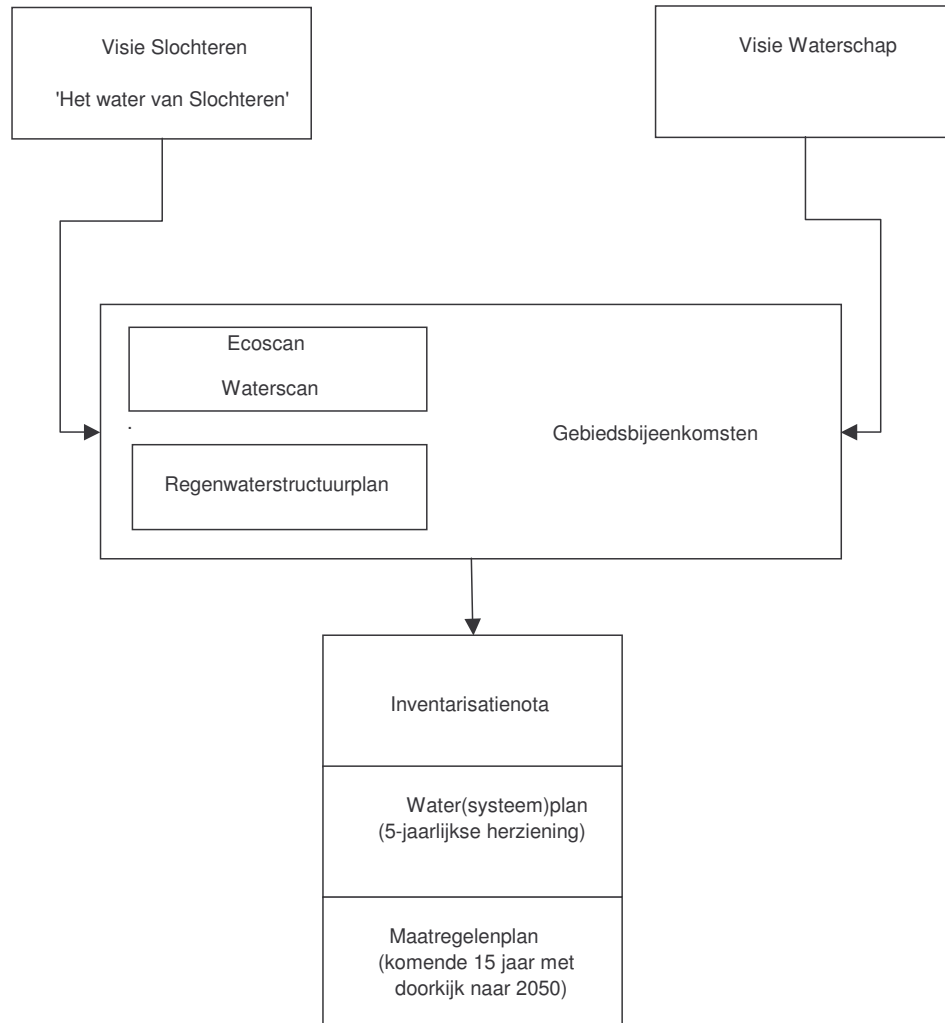
1.2 Taken en verantwoordelijkheden op het gebied van waterbeheer

De gemeente Slochteren is verantwoordelijk voor de zorg van de riolering (de afvoer van overtollig hemelwater en afvalwater) en voor de inrichting van de openbare ruimte. Het Waterschap Hunze en Aa's is verantwoordelijk voor het oppervlaktewater.

De visie heeft tot doel input te leveren voor een op te stellen water(systeem)plan

Er wordt gezamenlijk een Water(systeem)plan Duurswold opgesteld vanuit de taken en verantwoordelijkheden die de gemeente Slochteren en het waterschap Hunze en Aa's hebben op het gebied van waterbeheer. Door het gezamenlijk proces kunnen de visies van beide organisaties goed op elkaar worden afgestemd. In het water(systeem)plan wordt een doorkijk naar de toekomst voor de waterhuishouding voor Duurswold gegeven en wordt een maatregelenpakket opgenomen.

Schematische overzicht processen:

1.3 Integrale aanpak

De gezamenlijke visie van Slochteren en het waterschap biedt mogelijkheden en stelt kaders om meer van een sectorale, projectmatige, naar een integrale planvorming te komen. Het waterplan stelt het watersysteem centraal, integreert en geeft nieuwe impulsen aan sectorale plannen (natuur, waterhuishouding, riolering) en stelt randvoorwaarden naar aanpalende beleidsterreinen (recreatie,

bestrijdingsmiddelen, ruimtelijke ordening, milieubeleidsplannen enz.). Waterkwaliteitsbeheer werd terughoudend ingevuld.

1.4 Ontwikkelingen

Het jaar 2015 is landelijk vastgesteld als het jaar waarin de watersystemen moeten voldoen aan het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). Dat betekent dat in 2015 de watersystemen voldoende berging- en afvoercapaciteit moeten hebben om wateroverlast te beperken.

Daarnaast is op Europees niveau in 2000 de Kaderrichtlijn Water (KRW) opgesteld. Doel van de richtlijn is het bereiken en handhaven van een bij een watersysteem passende waterkwaliteit en ecologie. Deze toestand moet in 2015 zijn bereikt, waarbij eventueel maximaal 12 jaar uitstel (tot 2027) mogelijk is. De KRW is nog niet geheel uitgewerkt. Wel is duidelijk dat de KRW zal leiden tot aanpak van vervuilingbronnen van oppervlaktewater en tot een veelal meer natuurlijke inrichting van oppervlaktewateren.

In Duurswold vinden een aantal ontwikkelingen plaats die van invloed zijn op het (toekomstig) waterbeheer (lokaal en regionaal):

- Bodemdaling door gaswinning: de bodem in het gebied van Duurswold zal naar verwachting tot 2050 gemiddeld 25-35 cm . dalen;
- Bodemdaling door veenoxidatie: door de ontwatering van het gebied oxideert het veen en daalt het maaiveld. Lokaal kan deze daling oplopen tot 40 cm.;
- Herinrichting Midden-Groningen: In het kader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) worden gronden heringericht tot natuurgebieden en landbouwgebied;
- Meerstad: voorziet in de ontwikkeling van 10.000 woningen, een 600 ha. groot meer en een robuuste natuurverbinding. Tevens noodwaterbergingsgebied. In principe wordt Meerstad ontwikkeld als een gesloten watersysteem met een eigen waterplan;
- Masterplan Kaden & bergingsgebieden: de kaden in Duurswold worden opgehoogd en versterkt en er wordt een noodbergingsgebied aangelegd;
- Aanpak bronnen verontreiniging: nieuwe mestwetgeving, het Lozingsbesluit Open Teelt en Veehouderij, aanpassen rioolwaterzuiveringsinstallaties, plaatsen IBA's in het buitengebied;
- Onderhoudsbeheerplan: minder frequente onderhoud aan watergangen, het onderhoud wordt afgestemd op de functie van watergang;
- Door groei van de bevolking en bedrijvigheid zal het oppervlakte toenemen van woonkernen en bedrijventerreinen: Het areaal verhard oppervlak zal toenemen waardoor meer regenwater dient te worden afgevoerd.

2 VISIE ALGEMEEN

2.1 Algemeen

Ontwikkelingen en wensen wat betreft oppervlaktewater, grondwater, recreatie, gebruik, natuur, cultuur en ruimtelijke ontwikkelingen moeten in onderlinge samenhang worden beschouwd en gewogen. Omdat het waterschap Hunze en Aa's en de gemeente Slochteren gezamenlijk zorg dragen voor het beheer en onderhoud van wateren in de gemeente Slochteren, is het water(systeem)plan een gezamenlijk beleidsplan.

2.2 Doelstellingen

Op basis van de verplichtingen, de knelpunten en de kansen wordt gestreefd naar de volgende doelstellingen:

- Vergroten van de gebruiks- en belevingswaarde van het water;
- Ontwikkeling van een zelfvoorzienend en veerkrachtig watersysteem;
- Ontwikkelen van en goede waterkwaliteit en een gezond ecosysteem;
- Efficiënt en doelmatig waterbeheer.

2.3 Integrale aanpak

Ecologische, landschappelijke en recreatieve waarden vormen de basis voor een hoogwaardig woon-, werk- en leefklimaat in en rond de bebouwde omgeving. Ecologie en hydrologie dienen mede als ordenend principe gehanteerd te worden bij de toekenning van functies en bij de inrichting en het beheer van het bebouwd en onbebouwd gebied.

De afgelopen jaren is het waterkwantiteitsbeheer in bebouwd gebied gericht geweest op het voorkomen van wateroverlast en een snelle afvoer van regenwater. Door toename van verhard oppervlak in het bebouwd gebied en het (te) snel afvoeren van regenwater nemen de piekafvoeren naar het oppervlaktewater toe en neemt de voeding van het grondwater af, met verdrogingeffecten als gevolg.

Overstorten en diffuse verontreinigingen vervuilen het oppervlaktewater en de ecologische potenties van het water in en rond de bebouwde omgeving worden onvoldoende benut. De aanpak van deze tot nu toe vaak onderbelichte problemen vormt een belangrijk beleidsitem voor het waterbeheer in en rond de bebouwde omgeving van Slochteren.

De bebouwde omgeving van Slochteren vindt onder andere door middel van riooloverstorten aansluiting op het watersysteem Duurswold. Vanuit de boezem (Slochterdiep, Afwateringskanaal, Schildmeer, Winschoterdiep), het gebied waar de polders en de bebouwde omgeving op afwateren vindt inlaat van water plaats. Het gebied wordt afgewaterd via de hoofdwatgangen naar de boezem. De afwateringen vinden voornamelijk onder verval plaats via in het gebied aanwezige stuwen en tot slot wordt het water door gemalen naar de boezem in het gebied gepompt. Er zijn nauwelijks onderbemalingen aanwezig. In het gebied worden streefpeilen voor de zomer en winter aangehouden. Deze kennen een onderlinge verschil van 0 tot circa 25 centimeter.

2.3.1 Samenhang binnen het waterbeheer

Het watersysteem is een samenhangend systeem van riolering (afvalwater), oppervlaktewater (zowel kwaliteit als kwantiteit), grondwater en natuur. Het is nodig om met deze samenhang rekening te houden omdat ingrepen op een enkel onderdeel effect kan hebben op andere onderdelen van het systeem. Afkoppelen van het regenwater van het rioleringstelsel leidt tot vermindering van vuiluitwerp op het oppervlaktewater, dus tot een kwaliteitsverbetering van het oppervlaktewater. Bovendien worden piekafvoeren afgevlakt door het afkoppelen, hetgeen ook een positief effect heeft op de waterecologie. Waterberging, retentie (tijdelijk vasthouden van regenwater) en infiltratie (naar grondwater laten uitzakken van regenwater) leveren een bijdrage aan de verdrogingbestrijding doordat het grondwater weer wordt aangevuld.

2.3.2 Samenhang met andere functies

Water en groen zijn een wezenlijk onderdeel van de dagelijkse woon- en leefomgeving in en rond de bebouwde omgeving. Aanwezige natuurwaarden en

toekomstige wensen op het gebied van natuurontwikkeling zouden mederichtinggevend moeten zijn voor de toekenning van andere functies bij de inrichting en het beheer van de bebouwde omgeving.

2.3.3 Samenwerking en samenspraak

De waterhuishouding raakt vele belangen: wonen, werken, recreatie en natuur. Een optimale samenwerking tussen de gemeente Slochteren, waterschap Hunze en Aa's en de verschillende gebruikers en maatschappelijke groeperingen is essentieel om de diverse functies van het water te versterken. Daarnaast moeten intenties, ambities en doelstellingen afgestemd worden op die van andere beleidsterreinen, zoals milieu, ruimtelijke ordening, wonen en verkeer.

2.3.4 Status

Eind 2005 is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de provincies Groningen en Drente, de gemeenten van Groningen en de noordelijke gemeenten van Drente en de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest is benadrukt middels een Regionaal Bestuursakkoord Water (RBW), welke namens het college van Slochteren door de toenmalige wethouder F. Bos is ondertekend.

Het waterplan reflecteert de gezamenlijke ambities van het waterschap Hunze en Aa's en de gemeente Slochteren. Het dient tevens als een inspanningsverplichting om de voorgestelde maatregel in de planperiode uit te voeren.

2.3.5 Implementatie

De komende jaren zal het waterplan in Slochteren een belangrijke functie vervullen. Alle plannen die door de gemeente zullen worden ontwikkeld en een effect hebben op of annex zijn met het waterbeheer zullen aan het nieuwe kader worden getoetst. Het gaat dan bijvoorbeeld om bestemmingsplannen, uitbreidingsplannen, inbreidingsplannen, inrichting van bedrijventerreinen, e.d..

3 VISIE SLOCHTEREN

3.1 Algemeen

- **Waterkwaliteit en ecologie:**
 - . waterkwaliteit;
 - . waterbodern;
 - . natuur;
 - . inrichting.
- **Water en ruimtelijke ordening:**
 - . cultuur;
 - . gebruik.
- **Afvalwater en afkoppelen:**
 - . riolering;
 - . afkoppelen;
 - . waterberging;
 - . grondwater;
 - . diffuse bronnen.
- **Organisatie en communicatie :**
 - . Samenwerking ;
 - . Communicatie.

In het waterplan wordt de visie van Slochteren t.a.v. de waterkwaliteit en ecologie en de visie t.a.v. water en ruimtelijke ordening verwoord in ambitieniveaus. Een ambitieniveau geeft de situatie weer die we binnen de planperiode (2015) en een doorwerking tot 2050 willen bereiken: streefbeeldern.

3.1.1 Waterkwaliteit en ecologie

Waterkwaliteit:

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) richt zich op het behalen van een goede ecologische toestand van het water, maar heeft ook aandacht voor de chemie. De KRW wordt een resultaatverplichting t.o.v. de afgesproken maatregelen. De KRW geldt voor de grotere waterreenheden die bij het waterschap in beheer zijn (boezern).

Voor het stedelijk water geldt dat deze géén negatief effect mag hebben op water met KRW-normen.

Er wordt gestreefd naar schoon water en een situatie waarin er géén stank en géén zwerfafval voor komt. Het water moet een goede doorzicht hebben (20 tot 40 centimeter).

Waterbodern:

De waterbodern vormt een integraal onderdeel van het watersysteem en is daarom voor de waterbeheerder van groot belang. Verontreinigende waterbodern bedreigen de waterkwaliteit en kunnen een direct gevaar zijn voor de gezondheid van de mens, dier en het milieu. Om de ambitieniveaus en de gewenste kwaliteit van water en waterbodern te bereiken is sanering van (sterk) verontreinigde waterbodern en het terugdringen van emissies uit diverse verontreinigingbronnen noodzakelijk en vormt daarmee een wezenlijk onderdeel van het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving. Er wordt binnen de verschillende oplopende ambitieniveaus gestreefd van een niet verontreinigde bodern (klasse 0) tot een maximale toelaatbare lichte verontreiniging van de waterbodern (klasse 2). De dikte van de sliblaag mag maximaal 25 centimeter bedragen.

Natuur:

De inrichting en structuur van wateren (watergangen) is afhankelijk van de ambitieniveaus ingedeeld in verschillende Stowa-klassen (Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer): laag (I-III), middel (III) en hoog (III-IV).

Watergangen die als hoog worden beoordeeld worden gekenmerkt door een inrichting en structuur van de vegetatie die het voorkomen van een gezonde aquatische levensgemeenschap goed mogelijk maakt. Watergangen die als laag worden beoordeeld kenmerken zich door een inrichting en structuur van de vegetatie die het voorkomen van een gezonden aquatische leefgemeenschap bijna niet mogelijk maakt.

Inrichting:

Er wordt onderscheid gemaakt in drie verschillende oeverinrichtingen: Traditioneel ingericht (harde oevervormen), natuurvriendelijke oevers (ecologische meerwaarde) en natuurlijke oevers (ecologische meerwaarde gering).

Traditionele oevers zijn alle oevers waarbij niet expliciet rekening is gehouden met de ecologische functie van de watergang en waarbij gebruik is gemaakt van harde oeververdedigende materialen. Er is een abrupte overgang van water naar land.

Natuurvriendelijke oevers zijn alle oevervormen waarbij expliciet rekening is gehouden met de ecologische functie van de watergang. Het gebruik van harde materialen wordt zoveel mogelijk beperkt. Abrupte overgangen van water naar land worden zoveel mogelijk vermeden. Afhankelijk van het talud en de beschikbare ruimte zijn er mogelijkheden voor ontwikkeling van flora en fauna.

Natuurlijke oevers zijn alle oevervormen anders dan hiervoor genoemd. Vaak steil

en begroeid met kort gras, veelal met een helling van 1:1 tot 1:1.5. Ondanks het feit dat er qua inrichting bij deze oevers géén extra aandacht aan ecologische aspecten zijn besteed kunnen ze wel degelijk een natuurfunctie vervullen.

Het 'Basisdocument beheerplan groen Slochteren' (2003) en het 'Beheerplan groen Slochteren' (2004) kennen een doorwerking van bovengemeentelijke natuurontwikkeling en verbindingzones naar eigen beheer en inrichting:

Het tot stand brengen van ecologische verbindingen in het landschap:

- Ontwikkelingen van (natte) ecologische verbindingen en stapstenen tussen de dorpsranden en Midden-Groningen (brede watergangen, plasdraszones, poelen);
- Stimuleren en ontwikkelen van de ecologische verbindingzones uit de EHS;
- Kanalen en sloten ontwikkelen als natte verbindingzones en deze

waar mogelijk koppelen aan recreatieve ontwikkelingen.

De ecologische waarde van landschappelijke elementen vergroten:

- Ontwikkelen en stimuleren van (natte) verbindingzones langs overige sloten;
- Beheer van (natte) landschappelijke elementen richten op het vergroten van de ecologische waarde.

Groen:

- Samenhang tussen de dorpen en het landschap versterken door (natte) ecologische en recreatieve verbindingen te realiseren (zie kansen landschapsvisie);

- Waterlopen zo ver mogelijk in de dorpen door te laten lopen.
- Het beheer van de waterlopen richten op de ecologische waarden als leefgebied van plant- en dier;
- Een natuurlijke inrichting en beheer in de dorpsranden (natuurlijke oevers, poelen).

Algemeen:

- Een natuurlijke inrichting in de dorpsranden maakt het mogelijk, bij het eventueel afkoppelen van regenwater, waterberging of infiltratiemogelijkheden te creëren en te combineren met gebruiks- en recreatieve functies.

Uitgaande van de richting die de Landschaps- en Groenvisie geeft op water en ecologie in de bebouwde omgeving en relatie ervan met het buitengebied en met het natuurontwikkelingsgebied Midden-Groningen kunnen er verschillende zones worden aangewezen waaraan ambitieniveaus gekoppeld kunnen worden op het gebied van waterkwaliteit, waterbodembodem, natuur, inrichting, diffuse bronnen ruimtelijke ordening, gebruik en recreatie, waarbij een situatie wordt weergegeven die binnen het planperiode (tot 2015) en tot 2050 moet kunnen worden bereikt.

De natuureducatieve functie van water wordt gestimuleerd.

Diffuse bronnen:

Diffuse bronnen zorgen voor veel verontreiniging. Dit zijn verontreinigingen die niet direct op het oppervlaktewater lozen. Zo kunnen b.v. bestrijdingsmiddelen gebruikt in de landbouw, het openbaar groen of op verhardingen en strooizouten afspoelen in een watergang. Al deze kleine verontreinigingen vormen samen een grote bron

van verontreiniging. De aanpak van diffuse bronnen van waterverontreiniging is een onderwerp dat continue aandacht vraagt van de betrokken waterbeheerders. We stellen prioriteiten in de aanpak op basis van een inventarisatie van uitstoot en een beschouwing van de waterkwaliteit van de diverse watersystemen. We kunnen vooral in het stedelijke gebied winst behalen met de reductie van bestrijdingsmiddelen (met name op verhardingen), door rekening te houden met de inrichting van het bebouwd gebied en/of door bij nieuwbouw volgens het concept van duurzaam bouwen te werken.

Samenvatting visie waterkwaliteit en ecologie:

- **structuur van de vegetatie die het voorkomen van een gezonde aquatische levensgemeenschap goed mogelijk maakt;**
- **Streven naar meer natuurlijke en natuurvriendelijke oevers;**
- **Het beheer extensiveren en waar mogelijk binnen de civieltechnische functie richten op leef- en verbingsgebied voor flora en fauna;**
- **Stimuleren van de natuureducatieve functie van water;**
- **Qua inrichting en beheer aansluiten bij uitgangspunten van de 'Landschaps- en Groenvisie', het 'Basisdocument Beheerplan Groen' en het 'Beheerplan Groen';**
- **Ondersteunen ontwikkelingen strategisch groenproject Midden-Groningen en EHS;**
- **Ondersteunen en verlenen van medewerking bij het realiseren van goede faunapassages;**
- **Streven naar een reductie van chemische bestrijdingsmiddelen, met name op verhardingen;**
- **Streven naar een reductie van strooizout.**

3.1.2. Water en ruimtelijke ordening

Cultuuras en natuuras:

Het ruimtelijke beleid op hoofdlijnen van de gemeente Slochteren is neergelegd in het document Visieontwikkeling Slochteren (1995). Slochteren kan worden getypeerd als een plattelandsgemeente gelegen binnen een stedelijke ring (Groningen, Appingedam/ Delfzijl en Hoogezand/ Sappemeer). Door het land van Slochteren slingert in oost-westelijke richting een glaciale zandrug waarop door de eeuwen heen de karakteristieke lintbebouwing van de gemeente is ontstaan. Hier en daar is door verdichtingen in het lint komvorming ontstaan. Het lint vormt als het ware een snoer dat de verschillende dorpen als parels aan elkaar rijgt. Deze lintomgeving wordt de "cultuuras" genoemd.

In het uitgestrekte landbouwgebied ten noorden van lint is in de jaren 90 van de vorige eeuw in het kader van het herinrichtingsplan Midden-Groningen een natuurontwikkeling gestimuleerd in een robuuste strook vanaf het Schildmeergebied tot aan Kolham-Scharmer, met de intentie om later te worden doorgetrokken naar het Zuidlaardermeergebied. Deze natuurontwikkelingszone wordt ook wel de "natuuras" genoemd.

Cultuuras en natuuras liggen deels parallel en daardoor los van elkaar. Het ruimtelijke beleid op hoofdlijnen is erop gericht om de (kwaliteiten van de) beide omgevingen ten opzichte van elkaar beter beleefbaar te maken, door hier en daar verbindingen te maken of de verbindingssassen die er zijn robuuster te maken. Dat robuuster maken kan met behulp van aanplant van bosstruwelen, of oprichting van (bijzondere vormen van) woningbouw, het creëren van wandel- en fietsverbindingen of kanoroutes, etc.. De uitstraling en het gebruik van watergangen kan als verbindingselement een rol van betekenis spelen.

Toerisme en recreatie:

Ten noorden van het lint, dwars door het landelijk gebied van Slochteren, ligt de boezem. De boezem wordt gevormd door

de grotere wateren Slochterdiep, Afwateringskanaal, Scharmer Ae en het Schildmeer. Het Raamplan recreatie en toerisme (1999) geeft aan dat deze wateren betekenisvol zijn voor de toervaart. De wateren maken onderdeel uit van het Damsterdiepvaarcircuit. Het beleid is erop gericht om de aantrekkelijkheid van deze wateren voor de toervaart te verbeteren. Dat geldt ook voor de kleinere vaarten en sloten die in trek zijn bij het kanoënd publiek.

Ruimtelijke ontwikkeling:

Binnen of aan de randen van de dorpen kunnen watergangen of waterpartijen bijdragen aan de kwaliteit van de omgeving. Dat kan ook in de visuele beleving zijn, maar ook worden gecombineerd met andere functies zoals het wonen aan het water, en het (spele)varen en vissen op het water. Bij de stedenbouwkundige vormgeving van uitbreidingsplannen of inbreidingsplannen wordt steeds meer rekening gehouden met de ordenende kwaliteitsprincipes van het water.

Er wordt rekening gehouden met de veiligheid voor kinderen.

Samenvatting visie water en ruimtelijke ordening:

- **Bestaande watergangen zo mogelijk benutten als drager voor de verbinding tussen natuur en cultuur;**
- **Aantrekkelijkheid van de grotere wateren (onderdeel van de boezem) voor toervaart verbeteren;**
- **Aantrekkelijkheid van de kleinere watergangen en sloten voor kanogebruik**

- verhogen;
- De visuele aantrekkelijkheid en verschillende gebruiksmogelijkheden van watergangen en waterpartijen benutten ten behoeve van de kwaliteit van de woonomgeving;
 - Water inpassen bij nieuwbouw en herstructurering van woonwijken en bedrijventerreinen;
 - Inrichtingprincipes: vasthouden-bergen-afvoeren;
 - Géén verslechtering van watersysteem bij ruimtelijke ingrepen (standstill principe), anders compensatiemaatregelen elders;
 - Géén verslechtering van waterkwaliteit bij ruimtelijke ingrepen (standstill principe);
 - Watertoets bij elk ruimtelijk plan;
 - Aansluiten bij de gemeentelijke visies op dorpsniveau;
 - Versterken van de cultuurhistorische waarden in relatie met water;
 - Versterken van de recreatieve waarden in relatie met water.

3.1.3 Afvalwater en afkoppelen

Riolering:

De Riolering moet voldoen aan de basisinspanning: alle percelen aansluiten op riolering of IBA's (minimaal klasse 2).

In het rioleringsplan wordt aandacht besteed aan water op straat. De rioelstelsels zijn

doorberekend om de theoretische kans op water op straat te bepalen.

Afkoppelen:

Kansen benutten voor afkoppelen, bijvoorbeeld bij rioolvervanging, met name waar afkoppelen kan bijdragen aan het bereiken van de beoogde waterkwaliteit. Bij nieuwe bebouwing niet aankoppelen, tenzij het niet anders kan. Er wordt gestreefd naar 100% afkoppelen van regenwater (oppervlakten met een hoge vervuilingsgraad, wegen met een hoge verkeersintensiteit niet afkoppelen, evenals delen t.b.v. de doorspoeling van het vuilwaterriool). Nieuwe ontwikkelingen op het gebied van afkoppelen volgen.

Waterberging:

Naar verwachting veranderen de klimatologische omstandigheden de komende jaren. Hierdoor worden watersystemen zwaarder belast en neemt de kans op inundatie toe. Voor bebouwd gebied geldt als maximaal toelaatbare kans op overstroming van landoppervlak vanuit oppervlaktewater 1 keer in de 100 jaar. Er dient voldoende capaciteit voor waterberging in een gebied aanwezig te zijn, te denken valt aan wadi's of regenwateroverloopgebieden nabij de bebouwde omgeving. Bij inpassing van de benodigde waterberging bij uitbreidingsplannen, ontwikkeling van bedrijventerreinen, maar ook bij bestaande bebouwde gebieden, wordt zoveel mogelijk aangesloten bij kansen die het gebied biedt, b.v. groenstroken in de randzones van de dorpen. Ook infiltratie en het aanleggen van wadi's kunnen hieraan een belangrijke bijdrage leveren.

Grondwater:

Grondwater in de bebouwde omgeving kan problemen veroorzaken. Deze klachten kunnen worden veroorzaakt door hoge grondwaterstanden, bouwkundige gebreken, de inrichting van percelen, kapotte regenpijpen, waterleidingen, rioolaansluitingen.

Ook te lage grondwaterstanden kunnen leiden tot problemen, zoals b.v. inklinking van veen, met als verzakkingen van woningen en wegen als gevolg. Waar mogelijk wordt bijgedragen aan het verhelpen of voorkomen van de verdroging van het grondwater. Deze bijdrage bestaat uit afkoppelen van het schone regenwater van de riolering (bergen,bufferen, infiltreren).

De grondwaterstand in bebouwd gebied wordt door veel factoren beïnvloed: kwelwater, bodem, peilbeheer oppervlaktewater, infiltratie en onttrekking zijn belangrijke oorzaken. In de toekomst zullen door klimaatverandering de grondwaterstanden waarschijnlijk nog meer variëren.

In de bebouwde omgeving zal het beheer gericht zijn op het voorkomen en reduceren van grondwateroverlast. In groengebieden, gericht op natuurlijk (ecologisch) groenbeheer is een natuurlijk peilbeheer gewenst.

Grondwateroverlast wordt zo goed als mogelijk voorkomen en zoveel mogelijk opgelost. Om te voorkomen dat in nieuwe plannen wateroverlast optreedt, zorgt de gemeente voor doelmatige voorzieningen, waardoor particulieren hun terreindelen optimaal kunnen ontwateren. Ontwatering op perceelsniveau is een taak voor de eigenaar van het perceel. De gemeente ziet hier op toe in het kader van de handhaving en de bouwregelgeving.

Samenvatting visie afvalwater en afkoppelen:

- **Voldoen aan de basisinspanning: alle percelen aansluiten op riolering of iba's (minimaal klasse 2);**
- **Waar mogelijk de waterkwaliteit verbeteren door regenwater af te koppelen (nieuwe ontwikkelingen op het gebied van afkoppelen volgen); streven naar 100% afkoppelen.**
- **In bebouwd gebied (bestaand en nieuw te ontwikkelen) worden waar nodig, waterberging, regenwateroverloopgebieden en/of wadi's in de dorpsranden ingericht, waarbij kansen die het gebied biedt zoveel mogelijk worden benut;**
- **Het beheer van het grondwater richten op het tegengaan van verdroging;**

- **Het beheer van grondwater richten op het voorkomen of reduceren van overlast;**
- **In bebouwd gebied wordt gestreefd naar een drooglegging van 70 cm;**
- **Het grondwaterbeheer optimaliseren tussen civieltechnische randvoorwaarden en natuurwaarden.**

3.1.4 Organisatie en communicatie

De visie is enerzijds gericht op de technische kant van het water(beheer). Naast deze technische kant is er ook nog een organisatorische kant en daarmee samenhangend de communicatie.

Samenwerking:

Waterschap en gemeente hebben ieder een eigen takenpakket op het gebied van waterbeheer. Taakvelden waarin de gemeente Slochteren en het waterschap Hunze en Aa's elkaar overlappen zijn ruimtelijke ordening, zorg voor de waterkering, zorg voor de waterhuishouding, waterkwaliteitsbeheer en waterkwantiteitsbeheer. Het is van essentieel belang dat beide organisaties voldoende inzicht hebben in elkaars taken en de verantwoordelijkheden voor bepaalde taakvelden.

Ook een goede afstemming van de verschillende disciplines binnen de gemeentelijke organisatie (civiel, groen, R.O., beleid) is van essentieel belang.

Communicatie:

Bij klachten over water (grondwater, zwemwater, drinkwater) weten burgers veelal niet wie de verantwoordelijke instantie is (gemeente, waterschap, drinkwaterbedrijf). Ook binnen de organisaties is niet altijd voldoende duidelijk wie verantwoordelijk is voor welk onderdeel. Dit komt uiteraard de service naar de burgers niet ten goede en is voor verbetering vatbaar.

Samenvatting visie organisatie en communicatie:

- **Optimaliseren van de samenwerking tussen de gemeente en het waterschap;**
- **Optimaliseren van de samenwerking tussen de verschillende disciplines binnen de gemeentelijke organisatie;**
- **Optimaliseren van de communicatie met burgers;**
- **Stimuleren van milieu- en waterbewust gedrag, intern en extern.**

4 AMBITIENIVEAUS

4.1 Algemeen

De visie is vertaald in ambitieniveaus. Een ambitieniveau geeft de situatie weer die de gemeente binnen de planperiode (tot 2015) en tot 2050 wil bereiken. Het ambitieniveau is richtinggevend en kaderstellend voor maatregelen die worden uitgevoerd.

Er is gekozen voor drie (oplopende ambitieniveaus die voor het watersysteem van de bebouwde omgeving in Slochteren mogelijk zijn: basis ('eerlijk water'), midden ('heerlijk water') dat hogere ambities heeft dan basis water, en hoog ('begeerlijk'), het hoogste niveau.

Voor elk niveau gelden maatstaven t.a.v. de waterkwaliteit, de waterbodem, natuur, inrichting, cultuur en gebruik.

4.1.1 'Eerlijk' water (basis)

Uitgaande van de hoofddoelstellingen (vergroten van de gebruiks- en belevingswaarden van water, ontwikkelen van een zelfvoorzienend en veerkrachtig watersysteem, ontwikkelen van een goede waterkwaliteit en een gezond ecosysteem en efficiënt en doelmatig waterbeheer) staat voor gebieden met ambitieniveau 'eerlijk' water met name de gebruikswaarde van het water centraal.

Waterkwaliteit en ecologie:

Het oppervlaktewater stinkt niet, er is géén zwerfvuil. De waterkwaliteit is acceptabel. Het water is redelijk helder met een minimaal doorzicht van 20 cm.

De waterbodem is hoogstens licht verontreinigd (klasse 2). Sliblaag maximaal 25 cm.

De inrichting en structuur van de vegetatie van de watergangen maakt het weinig tot beperkt mogelijk dat er een gezonde aquatische levensgemeenschap ontstaat. Water- en oeverplanten sieren het water. Flora en fauna is redelijk divers en bestaan voornamelijk uit algemene soorten. De kroosbedekking is maximaal 10%. Lokaal komt algenbloei in de zomer voor.

Uitgangspunt bij watergangen en open water is een inrichting met minimaal 30% natuurlijke oevers en minimaal 30% natuurvriendelijke oevers. De overige 40 % natuurvriendelijk bij vervanging. Bij vijvers minimaal 5 % natuurlijk en voor het overige natuurvriendelijk. Het beheer is hoofdzakelijk gericht op functie en gebruik.

Er wordt gestreefd naar een reductie van bestrijdingsmiddelen. Vooral met de reductie van bestrijdingsmiddelen op verhardingen (glysofaat) kan winst worden behaald. Er wordt gestreefd naar een reductie van strooizouten.

Water en ruimtelijke ordening:

Water van het basiskwaliteitsniveau staat het meest doelmatig gebruik in het gebied in ieder geval niet in de weg. Niet het water, maar de gebruikswaarde van de omgeving staat centraal. Het water maakt weliswaar onderdeel uit van de landschappelijke structuur, maar is daar geen drager van. Het water verhoogt ook niet op bijzondere wijze de kwaliteit van de omgeving. In beperkte mate is het water recreatief te gebruiken.

4.1.2 'Heerlijk' water (midden)

In gebieden met ambitieniveau 'heerlijk water' wordt, aanvullend op de grotere belevingswaarde, ruimte geboden aan een duurzamer beheer van water in de

bebouwde omgeving en wordt (water)natuur versterkt. Er wordt met name gestreefd naar een goede waterkwaliteit en een gezond ecosysteem. Het ambitieniveau gaat daarmee qua doelstellingen verder dan het ambitieniveau basis.

Waterkwaliteit en ecologie:

Het oppervlaktewater stinkt niet, er is géén zwerfvuil. De waterkwaliteit is voldoende. Het water is helder met een minimaal doorzicht van 30 cm.

De waterbodem is niet of slechts licht verontreinigd (klasse 1). Sliblaag maximaal 25 cm.

De inrichting en structuur van de vegetatie van de watergangen maakt het goed mogelijk dat er een gezonde aquatische levensgemeenschap ontstaat. Flora en fauna is redelijk divers en bestaat naast algemene soorten ook uit minder algemene soorten. De kroosbedekking is maximaal 5%. Zeer lokaal komt algenbloei in de zomer voor.

Uitgangspunt bij watergangen en open water is een inrichting met minimaal 60% natuurlijke oevers en minimaal 30% natuurvriendelijke oevers. De overige 10 % natuurvriendelijk bij vervanging. Bij vijvers minimaal 30% natuurlijk en 60% natuurvriendelijk. Het resterende deel natuurvriendelijk bij vervanging. Het beheer is naast functie en gebruik mede gericht op verhoging van natuurwaarden.

Er wordt gestreefd naar een reductie van bestrijdingsmiddelen. Vooral met de reductie van bestrijdingsmiddelen op verhardingen (glysofaat) kan winst worden behaald. Er wordt gestreefd naar een reductie van stroozouten.

Water en ruimtelijke ordening:

Water van het ambitieniveau midden is zichtbaar en beleefbaar in haar omgeving. Daarmee voegt het iets toe aan de landschappelijke structuur, zonder dat het daarvan echt een drager is. Daarnaast voegt het iets toe aan de gebruikswaarden van de omgeving, bijvoorbeeld beperkt recreatief medegebruik of natuurlijk gebruik.

4.1.3 'Begeerlijk' water (hoog)

In gebieden met dit ambitieniveau vormen duurzaam waterbeheer en het ontwikkelen van de waterafhankelijke natuur de belangrijkste doelen. Daarbij wordt een evenwicht gezocht tussen de behoeftes van bewoners en gebruikers en mogelijkheden voor de natuur. Er wordt gestreefd naar vergroting van de gebruiks- en belevingswaarde van het water, een verbetering van de kwaliteit en ontwikkeling van veerkrachtige en zelfvoorzienende watersystemen.

Waterkwaliteit en ecologie:

Het oppervlaktewater stinkt niet, er is géén zwerfvuil. De waterkwaliteit is goed. Het water is helder met een minimaal doorzicht van 40 cm.

De waterbodem is niet verontreinigd (klasse 0). Sliblaag maximaal 25 cm.

De inrichting en structuur van de vegetatie van de watergangen maakt het zeergoed mogelijk dat er een gezonde aquatische levensgemeenschap ontstaat. Flora en fauna is zeer divers en bestaat naast algemene soorten en minder algemene

soorten ook uit zeldzame soorten. Er is géén sprake van kroosbedekking en er komt in de zomermaanden géén algenbloei voor.

Uitgangspunt bij watergangen en open water is een inrichting met minimaal 60% natuurlijke oevers en minimaal 40% natuurvriendelijke oevers. Bij vijvers is het uitgangspunt een inrichting

Met natuurlijke oevers minimaal 30% en 70% natuurvriendelijk. Het beheer is binnen de civieltechnische randvoorwaarden hoofdzakelijk gericht op de verhoging van natuurwaarden.

Er worden géén bestrijdingsmiddelen gebruikt. Er wordt gestreefd naar een reductie van strooizouten.

Water en ruimtelijke ordening:

Water van het hogere kwaliteitsniveau heeft een min of meer centrale plek in de omgeving en/of is daarvan een bijzondere structuurdrager. Het water verhoogt de landschappelijke waarden en gebruiksmogelijkheden van de omgeving. Bijzondere mogelijkheden liggen er voor voerschillende vormen van recreatief gebruik al of niet in combinatie met een natuurlijk gebruik. Verstoring van tussen de gebruiksvorming dient te worden voorkomen.

4.1.4 Indicatieve overzicht van de visie verwoord in ambitieniveaus

KADER AMBITIENIVEAUS				
	Onderwerp	Basis Eerlijk water	Midden Heerlijk water	Hoog Begeerlijk water
VISIE WATERKwaliteit EN ECOLOGIE	Waterkwaliteit	Acceptabele kwaliteit. Doorzicht min. 20 cm.	Voldoende kwaliteit. Doorzicht min. 30 cm.	Goede kwaliteit. Doorzicht min. 40 cm.
	Waterbodem	Maximaal klasse 2. Sliblaag max. 25 cm.	Maximaal klasse 1. Sliblaag max. 25 cm.	Maximaal klasse 0. Sliblaag max. 25 cm.
	Natuur	Stowa-klasse laagste-middelste (I-III): Flora en fauna redelijk divers en bestaat voornamelijk uit alg.soorten. Kroosbedekking max. 10%. Lokaal komt algenbloei in de zomer voor.	Stowa-klasse middelste (III): Flora en fauna behoorlijk divers en bestaat naast alg.soorten ook uit minder alg.soorten. Kroosbedekking max. 5%. Zeer lokaal komt algenbloei in de zomer voor.	Stowa-klasse middelste-hoogste (III-IV): Flora en fauna zeer divers en bestaat naast alg. soorten ook uit zeldzame soorten. Géén kroosbedekking. Géén algenbloei.
	Inrichting	Afvoerende wateren: Natuurlijke oevers min.30%; Natuurvriendelijke oevers min.30%; Resterende 40% natuurvriendelijk bij vervanging. Vijvers: Natuurlijke oevers min.5%. Het beheer en de inrichting is hoofdzakelijk gericht op functie en gebruik.	Afvoerende wateren: Natuurlijke oevers min.60% Natuurvriendelijke oevers min.30%; Resterende 10% natuurvriendelijk bij vervanging. Vijvers: Natuurlijke oevers min.30%; Natuurvriendelijke oevers min.60%; Resterende 10% natuurvriendelijk bij vervanging. Het beheer en de inrichting is gericht op functie, gebruik alsmede op verhoging van natuurwaarden.	Afvoerende wateren: Natuurlijke oevers min.60%; Natuurvriendelijke oevers 40%. Vijvers: Natuurlijke oevers 30%; Natuurvriendelijke oevers min.70% Het beheer en de inrichting is, binnen de civieltechnische randvoorwaarden, hoofdzakelijk gericht op verhoging van natuurwaarden.
	Diffuse bronnen	Streven naar reductie bestrijdingsmiddelen. Streven naar een reductie van strooizout.	Reductie bestrijdingsmiddelen. Streven naar een reductie van strooizout.	Géén bestrijdingsmiddelen. Streven naar een reductie van strooizout.

V I S I E W A T E R K W A L I T E I T E N E C O L O G I E	Landschap/ omgeving	<p>Water is van ondergeschikte betekenis in omgeving.</p> <p>Gebruikswaarde van de omgeving staat centraal. Meest doelmatig gebruik van omgeving wordt niet belemmerd. Werkt niet kwaliteitsverhogend naar omgeving. Zeer beperkt (recreatief of natuurlijk) medegebruik.</p>	<p>Water is zichtbaar/ beleefbaar in omgeving.</p> <p>Water heeft toegevoegde water voor omgeving.</p> <p>Beperkt recreatief medegebruik. Al dan niet met beperkt natuurlijk gebruik.</p>	<p>Water is drager van landschappelijke structuur. Water verhoogd de landschappelijke waarden. Water staat centraal in de omgeving.</p> <p>Water verhoogd de gebruiksmogelijkheden</p>
	Zintuiglijk/ beleving	<p>Géén stank. Géén (zwerf)vuil. Functionele kunstwerken.</p>	<p>Géén stank. Géén (zwerf)vuil. Functionele kunstwerken.</p>	<p>Géén stank. Géén (zwerf)vuil. Functionele kunstwerken en/of vormgevingstechnisch verantwoorde kunstwerken.</p>
	Pleziervaart	<p>Bedienbare bruggen/ sluisen.</p> <p>Weinig doorvaartbeperkingen.</p> <p>Voldoende diepgang (min. 1.30 m.).</p>	<p>Bedienbare bruggen/ sluisen.</p> <p>Weinig doorvaartbeperkingen. Voldoende diepgang (min. 1.30 m.). Voldoende aanmeermogelijkheden.</p>	<p>Bedienbare bruggen/ sluisen. Ongehinderde doorvaart.</p> <p>Voldoende diepgang (min. 1.30 m.). Goede aanmeermogelijkheden.</p>

(vervolg visie en ruimtelijke ordening)	Wonen	Zicht op het water. Bereikbaar (fiets) Rekening houden met de veiligheid voor kinderen.	Zicht op het water. Steiger (publiek). Bereikbaar (fiets). Rekening houden met de veiligheid voor kinderen.	Oriëntatie op water. Ligging aan water. Steiger (privaat). Tewaterlaatmogelijkheden op geringe afstand. Bereikbaar (fiets/ auto). Rekening houden met de veiligheid voor kinderen.
	Spelen/ zwemmen		Flauwe taluds. Ondieptes. Zonmogelijkheid.	Flauwe taluds. Ondieptes (afgezet). Kleedmogelijkheden. Toiletvoorzieningen. Horeca-uitgiftepunt op korte afstand. Zitmogelijkheden. Afvalbakken. Zonmogelijkheid.
	Vissen	Voldoende en verschillende vissoorten.	Voldoende en verschillende vissoorten. Goede toegankelijkheid (fiets). Vissteiger of –kade.	Voldoende en verschillende soorten vis. Goede toegankelijkheid (fiets/ auto). Vissteiger of – kade (tevens voor rolstoelgebruik). Onderbrekende structuren in water. Afwisselende oeverbekleding.
	Kanoën			Water(gang) onderdeel van circuit.
	Surfen			Voldoende oppervlakte.
	Wandelen			Parkeermogelijkheid (auto)
	Wandelen			